

پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی

معاونیت امور علمی

مرکز ارتقای کیفیت

پالیسی اخلاقی هیأت رهبری، استادان، محصلان و بخشهای

اداری در پوهنتون تعلیم و تربیه

کابل، زمستان ۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

مقدمه

ضرورت و اهمیت پالیسی اخلاقی

هدف عمومی

اهداف خصوصی

فصل اول : نورمهای اخلاق عالی در هیأت رهبری پوهنتون

فصل دوم : نورمهای اخلاق عالی در استادان

فصل سوم : نورمهای اخلاق عالی در کارمندان اداری؛

فصل چهارم : نورمهای اخلاق عالی در محصلان

مقدمه

تحقیق، تدریس و مشغول شدن در پروسه های پژوهشهای علمی ایجاب مینماید که نوعی از تمرکز بالای خود شناسی، کنترل بر خواستههای فردی، توجه به واقعیتهای عینی و پذیرش واقعیتهای انسانی در میان افرادی که در این محیط به سر میبرند به وجود آید. در نتیجه، دست اندرکاران این محیط، در تناسب با سایر محیطهای اجتماعی از خود رفتار های اخلاقی عالی را تبارز میدهند؛ به وظایف خود صادقانه برخورد میکنند و آرمانهای متعالی را در مورد جامعه، کشور و مردم در ذهن خود پرورش میدهند. بنابراین محیط پوهنتونها معمولاً نمونه بی از انسان دوستی، آزاد منشی و وطنخواهی جهان مدار میباشد. به چنین اخلاقی، اخلاق اکادمیک خطاب میشود که ایجاد و مراعات آن در محیطهای علمی نهایت درجه مهم است. به این اساس توجه به اخلاق به مفهوم عام کلمه در پوهنتون تعلیم و تربیه برای ایجاد یک فضای مناسب و تأمین روابط انسانی هدفی است که از سوی تمام منسوبان پوهنتون اعم از رهبری، استادان، محصلان و منسوبان اداری دنبال میشود. روی این دلیل طرح پالیسی اخلاقی هذا وضع گردیده است چه پوهنتونها در هر جامعه بی و از جمله در افغانستان، در تشکل اخلاق عالی انسانی، عالی ترین مرجع شناخته میشود.

ضرورت و اهمیت پالیسی اخلاقی

جنگ و نا امنی های بیشتر از چهار دهه، تأثیرات منفی فراوانی را در تمامی عرصه های جامعه از جمله در نهاد های تحصیلات عالی وارد ساخته و پیامدهای منفی زیادی را سبب شده است. این پیامدهای منفی، در تعدادی از افراد در شکل وظیفه شناسی، برخورد های سلیقوی، بی توجهی به ارزشهای اکادمیک و... تبارز کرده است. چنین رفتار های ناپسند، گاهی محیطهای اکادمیک را آری از رفتار های عالی انسانی گردانیده و کیفیت درس را در سطح نازل قرار داده و سبب شده است که پوهنتونها نتوانند اهداف خود را که همانا ترقی پیشرفت جامعه است، دنبال کنند. بنابراین، با این معضل از جهات مختلف باید مقابله صورت بگیرد و یکی از آن جهات، طرح پالیسی اخلاقی برای اثر گذاری مثبت برسلوک، رفتار، کردار، عملکرد و افکار استادان، محصلان کارمندان اداری و تدریسی است.

هدف عمومی

هدف عمومی پالیسی اخلاقی؛ تقویت نورمهای اخلاقی در وظیفه شناسی، تأمین رابطه های انسانی برای انکشاف یک محیط مبتنی بر اخلاق اکادمیک که در آن وطندوستی، انساندوستی، علم پروری و روحیه تحقیق علمی انگیزه برای فعالیتهاست، میباشد.

اهداف خصوصی

۱. تقویت نورمهای اخلاق عالی در رهبری پوهنتون؛
۲. تقویت نورمهای اخلاق عالی در استادان؛
۳. تقویت نورمهای اخلاق عالی در کارمندان اداری؛
۴. تقویت نورمهای اخلاق عالی در محصلان.

فصل اول

معیار های اخلاق عالی در هیأت رهبری پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی

ماده اول

رهبری در پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی از اهمیت فوق العاده زیاد برخوردار است. یک اداره سالم در پوهنتون وظایف و مکلفیتهای اخلاقی زیر را بر عهده دارد:

۱. هیأت رهبری، پوهنتون را برای همه (استادان، کارمندان و محصلان) محیط امن، آرام و مورد اعتماد میسازد.
۲. نهاد تحصیلات عالی، متعهد به تطبیق اصل مجازات و مکافات بوده، از آن حمایت مینماید.
۳. هیأت رهبری پوهنتون، با توظيف اشخاص امین، دلسوز و عاری از فساد های های گوناگون چون فساد اداری و فساد اخلاقی گامی در راستای پیشرفت نهاد میگذارد.
۴. هیأت رهبری پوهنتون، ارزشهای اخلاقی را در سطوح مختلف پخش مینماید.
۵. هیأت رهبری پوهنتون، به ارزشهای اخلاقی و استمرار به آن پایبند بوده و از جا دادن آن در فورم تقرر، ترفیع و امتیازات حمایت مینماید.
۶. رهبری پوهنتون، هر نوع انحراف از معیار های پذیرفته شده اخلاقی استادان، محصلان و کارمندان را مورد پیگرد قانونی قرار میدهد.

۷. رهبری پوهنتون ، با در نظر داشت سلسله مراتب، جهت تقویت معیار های اخلاقی میان محصلان و متوجه ساختن آنها به مسؤلیتهای شان ، در آغاز هر دوره تحصیلی آنها را از قوانین و مقررات نهاد تحصیلات عالی، آگاه ساخته و تعهد ایشان را در مورد رعایت و احترام آن میگیرد.

۸. رهبری پوهنتون، متعهد به رعایت "پالیسی منع تبعیض، آزار و اذیت جنسی در تهاد های تحصیلات عالی" بوده کسی را که خلاف آن عمل مینماید، مورد حمایت قرار نمیدهد.

ماده دوم

یکی از وظایف اساسی رهبری پوهنتون ، توجه به اصول و ضوابط اخلاقی و حمایت از آن است. اداره سالم، اداره پی است اصول و ضوابط اخلاقی را جدی میگیرد و به آن عطف توجه مینماید. رهبری پوهنتون در حالی که خود متعهد به اصول و ضوابط اخلاقی است، استادان، کارمندان و محصلان را نیز مکلف میداند تا آن را جداً مراعات نمایند. رهبری پوهنتون تلاش مینماید تا مراعات اصول و ضوابط اخلاقی، جزئی خصوصیت وجودی دست اندرکاران { استادان، کارمندان و محصلان } گردد و ایشان، با افتخار در جهت تطبیق آن به عنوان یک مسلمان میکوشند.

ماده سوم

رهبری پوهنتون ، خود کامه گی هیچکس را تحمل نمیکند و در جهت زدودن خود کامه گی تلاش مینماید و خواهان آنست که نهاد های اکادمیک برای همه، فضای مملو از محبت، صمیمیت، اخلاق، تربیت، علم و دانش و اعتماد باشد.

ماده چهارم

تخطی هیأت رهبری، از مواردی که در بالا ذکر شد، مطابق قانون، مقررات و لوایح تحصیلات عالی مورد بازپرس قرار میگیرد.

فصل دوم

معیار های اخلاق عالی دراستادان

ماده پنجم

استادان، یکی از راسهای مهم دیگر در پوهنتون، به شمار میرود. استادان به عنوان منور ترین قشر جامعه، اخلاق عالی اکادمیک را از خود تیارز میدهند که به برخی از آنها در زیر اشاره میگردد:

۱. تعهد مسلکی و حرمت گذاری به معیارهای مسلکی بخشی از اخلاق اکادمیک برای استاد

شمرده میشود.

۲. استاد، تقوا، اخلاص و اخلاق مسلکی دارد، در صورتی که استاد فاقد این ارزشها باشد، تعلیم و تدریس وی در قسمت تغییر مثبت محصلان تأثیر گذار نبوده و محصلان نمیتوانند از آن سود ببرند.
۳. استاد به تدریس و آموزش علاقه داشته و باروحيه خسته گي نايذير اين مسير را می پيمايد و هم در این راستا سعه صدر داشته و از دلتنگي و خشونت جداً ميپرهيزد؛ زیرا خشم و خشونت استاد را در مسير غير مطلوب سوق ميدهد و گاهي شخصيت او را خدشه دار ميسازد.
۴. استاد در تدریس خویش همیشه حقیقت را بازگو مینماید؛ زیرا این چیزی است که محصلان انتظار آن را دارند و هیچگاه در ارایه مطالب علمی، از ارزش آن نمیکاهد.
۵. استاد، قانونمند بوده، اهداف عالی داشته و وقت شناسی را سرلوحه کار خویش قرار میدهد.
۶. استاد عدالت پسند و عدالت پیشه میباشد و همیشه از محصلان خویش ارزیابی دقیق انجام میدهد و ارزش مقام خود را با ارزیابی غیر علمی زیر سوال نمیببرد.
۷. رابطه استاد با اداره، همکاران مسلکی، اداری و محصلان رابطه برادری، دوستی، برابری بوده، بر اصل صمیمیت استوار میباشد و از تمام اخلاق سو چون غرور، تکبر، حسد و زشت خویی، انواع تعصب { ستمی، قومی، نژادی، جنسی و...} و سوء استفاده های اخلاقی پرهیز مینماید؛ زیرا این صفات در دیدگاه اخلاق اجتماعی و دینی منفور بوده مورد نکوهش شدید قرار گرفته است.
۸. استاد همیشه بادیگران رویه اخلاقی و انسانی مبتنی بر احترام متقابل داشته و از آنچه که منافی شأن وی است چون استهزاء، تمسخر و توهین دیگران (همکاران و محصلان) اجتناب مینماید.
۹. استاد در ضمن ارایه مطالب درسی، به طور مداوم از سفارشات نیک و سازنده خویش به محصلان دریغ نورزیده، همیشه بر اخلاق حسنه، تواضع، احترام متقابل و انسان دوستی تأکید مینماید.
۱۰. استاد در هنگام تربیت و سازنده گي احساسات و عواطف را کنار گذاشته و از همان روشهای تربیتی و آموزشی استفاده مینماید که منجر به تحقق هدف میگردد.
۱۱. استاد نهایت درجه دلسوز و مهربان بوده، به پیشرفت و موفقیت محصلانش علاقه مند میباشد و در این راستا تشویق و ترغیب را نیز به کار میبرد.

۱۲.. میان حرف و عمل استاد هماهنگی وجود دارد، چه وی از این طریق میخواهد نمود يك شخصیت عظیم انسانی را به نمایش بگذارد. او معتقد است عدم وجود هماهنگی میان حرف و عمل، زمینه انحطاط شخصیت را مساعد میسازد که این عمل را ترور نا خود آگاه شخصیت خودی مینامند.

۱۳. انتقاد پذیری و انعطاف پذیری از ارزشمندیهای مهم يك استاد به شمار میرود و يك استاد به نتایج ثمر بار آن معتقد بوده ، همیشه برای آن آماده گی ذهنی و روحی میداشته باشد.

۱۴. استاد برکرسی پیامبران تکیه زده است لذا همیشه در مسیر رسالتش که همانا تربیت و سازنده گی است ، استقامت داشته ، نشاط و طراوت و شادابی را از دست نداده و با صبر و حوصله مندی شایانی، و جیبه دینی و انسانی اش را به پیش میبرد.

۱۵. استاد همیشه در قسمت حل مشکلات محصلان خویش آماده بوده و از هیچ نوع همکاری که به موفقیت شاگردانش می انجامد دریغ نمیورزد.

۱۶. استاد، مبتکر و خلاق بوده و در چوکات کاری خویش نوآوری داشته و مداوم شاگردان را از معلومات جدید ، مفید و بدرد بخور بهره مند ساخته و بر دانش ایشان می افزاید.

۱۷. استاد، راز دار محصلانش بوده و در این راستا همیشه اعتماد محصلانش را باخود میداشته باشد.

۱۸. وفاداری و صداقت، روح معنوی استاد و معلم به شمار میرود. وی همیشه از این اصلها پاسداری نموده، هیچگاه از آن تنزل نمی نماید.

۱۹. استاد پیوسته تبعیض را کنار گذاشته و همه محصلان را یکسان مورد نوازش قرار میدهد.

۲۰. استاد، در مقام رهبری قرار دارد. به همین اساس دارای عفت زبان و قلم میباشد، زیرا سخنان او برای دیگران سرمشق عمل بوده، طرف مقابل، یکایک آنها را می شمارند و بر شخصیت استاد قضاوت میکنند.

۲۱. استاد به نظریات و دیدگاه های محصلان ارج میگذارد و از آنها استقبال نموده، اشتباهات شان را با ارایه نظریات سالم اصلاح میکند.

۲۲. استاد دارای قدرت درك و تشخیص نقاط ضعف و قوت محصلان میباشد تا بتواند خلاءهای موجود را به اسرع وقت تکمیل نموده و توازن در آموزش را به وجود بیاورد.

۲۳. استاد تفاوت های فردی را رعایت مینماید؛ زیرا همه انسانها یکسان نیستند و در رفتار، گفتار، برخورد ها، یاد گیری و... از هم متفاوت اند.

۲۴. استاد همیشه با محصلان خویش احساس همدردی داشته ، از مشکلات شان خود را آگاه نموده، در قسمت حل آن، ایشان را مانند یک پدر و مادر رهنمایی و همکاری مینماید.

ماده ششم

تختی استادان ، از مواردی که در بالا ذکر شد، مطابق قانون، مقررات و لوایح تحصیلات عالی مورد بازپرس قرار میگیرد.

فصل سوم

معیار های اخلاق عالی در کارمندان اداری

ماده هفتم

اخلاق اداری، امانت داری، خدمت گذاری، مسؤولیت پذیری، انضباط، پیگیری در امور، محبت، برده باری، عدالت و خوش رفتاری از اصلهای مهم در اخلاق اداری در پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی به شمار میرود و یک کارمند اداری آراسته به این صفات است. نکات زیر از لازمه های معیار های اخلاق عالی در کارمندان اداری یک نهاد تحصیلات عالی به شمار میرود:

۱. رعایت کامل شئون اسلامی و عرفی جامعه مانند پوشش مناسب ، حفظ متانت ، آراسته گی، اجتناب از هر گونه رفتارهای ضد اخلاقی و غیره .
۲. وقت شناسی ، مسؤولیت پذیری و حفظ آرامش در محیط کاری.
۳. رازداری ، حفظ اطلاعات و اسناد اداری.
۴. رعایت نظم و انضباط کاری، حضور به موقع و منظم در محل کار.
۵. برخورد مناسب با مراجعین و انجام امور آنها در کوتاه ترین زمان ممکن و با کیفیت مطلوب.
۶. سرعت عمل و دقت در پیگیری امور محوله.
۷. اهتمام همیشه گی در آموزش و افزایش معلومات شغلی و اجتماعی و استفاده بهتر از دانش ، نظرات و تجربیات خود و دیگران در جهت بهبود انجام وظایف.
۸. کمک به سایر همکاران به موازات رعایت حریم کاری یکدیگر.
۹. پذیرفتن انتقاد و پیشنهاد با جبین گشاده.
۱۰. حفظ و نگهداری تجهیزات اداری و رعایت اصل صرفه جویی.

۱۱. پرهیز از استفاده شخصی و غیر اداری از اموال اداری مانند تیلیفون، کامپیوتر، امکانات شبکه و پرهیز از انجام هرگونه امور غیر اداری در وقت اداری و اخذ مجوز برای حضور در جلسات غیر کاری در ساعت اداری.
۱۲. هماهنگی کامل با آمران مربوطه.
۱۳. پایبندی به مفاد قرارداد شغلی و اجتناب از هرگونه چانه زنی در مورد مزایای شغلی فراتر از قرارداد و قانون.
۱۴. آماده گی برای اعزام به مأموریت داخلی و خارجی در صورت لزوم.
۱۵. آماده گی برای حضور در ساعت غیر اداری در صورت لزوم.
۱۶. هماهنگی با آمر مربوطه برای حضور خارج از وقت اداری در محل کار (اضافه کاری).
۱۷. مراعات اصل صداقت در انجام لایحه و وظایف مربوطه از اصل های مهم دیگر یک کارمند اداری به شمار می رود.

ماده هشتم

تخطی کارمندان اداری، از مواردی که در بالا ذکر شد، مطابق قانون، مقررات و لوایح تحصیلات عالی و مقرر طرز سلوک کارمندان خدمات ملکی مورد باز پرس قرار میگیرد.

فصل چهارم

معیار های اخلاق عالی در محصلان

ماده نهم

محصلان به عنوان قشر جوان، پر تحرک، آگاه و بیدار در تمام جامعه بخصوص در نهادهای تحصیلات عالی از ارزش خاصی برخوردار است. وظیفه اصلی و اساسی پوهنتون تعلیم و تربیه شهید استاد ربانی نیز تعلیم و تربیه همین قشر و تقدیم آنها به جامعه است. این قشر در محیط اکادمیک دارنده صفات زیر می باشد:

۱. محصل آگاه و آراسته با اخلاق نهاد های علمی، فرد واقع بین است یعنی هیچگاه خود را با بدبینی و منفی گرایی دچار بدبختی نکرده و با درک اوضاع و احوال شرایط مملکت خود را عیار میسازد.
۲. در انتخاب و پوشیدن لباس خویش توجه مینماید.
۳. برده بار و روشن بین میباشد.

۴. نظافت فردی و محیطی را مراعات مینماید.
۵. پابند و تابع قوانین نهاد تحصیلی بوده و به آن احترام میگذارد.
۶. مؤدب بوده، به تمام پرسونل اعم از هیات رهبری، استادان، کارمندان و سایر محصلان، احترام قایل مییابد.
۷. از اذیت و آزار دیگران در محیط علمی خودداری مینماید.
۸. احساس مسئولیت نموده و دلسوز به خود و هم قطارانش مییابد.
۹. در حفظ و نگهداشت ابزار و وسایل در نهاد تحصیلی توجه میداشته باشد.
۱۰. تعهد به پروسه آموزش نموده، خویش را با زیور دانش آراسته میسازد.
۱۱. از صنف، کتابخانه، وسایل درسی، ساعات درسی و سایر امکانات نهاد تحصیلی استفاده سالم و اعظمی مینماید.
۱۲. شنونده خوب به استاد و هم صنفانش بوده و به صورت فعال در پروسه آموزش سهم میگیرد.
۱۳. پابند حاضری بوده و سر وقت به درس حاضر میگردد و در زمان معین صنف را ترك مینماید.
۱۴. احترام به نظریات دیگران داشته با هم صنفان، استادان، کارمندان اداری از روابط نیک اجتماعی برخوردار مییابد.
۱۳. همکار خوب اداره، استادان و هم صنفانش مییابد.
۱۴. در رعایت قوانین و مقررات نهاد تحصیلی خویش، سهل انگار و بی تفاوت نمیباشد.
۱۵. در بلند بردن ظرفیت و دانش مسلکی خویش میکوشد.
۱۶. از خودخواهی و بی نظمی در امور اجتماعی با دیگر محصلان خودداری نموده، تحمل و حوصله مندی را در خود تقویت میبخشد.
۱۷. به وقت ارزش داده کارهای خویش را به درستی و در زمان معین انجام میدهد.
۱۸. از صنف و از محیط نهاد تحصیلی به صورت آشکار و پنهان بهره برداری سیاسی نمیکند.
۱۹. مانند يك محصل تحصیلات عالی، مجهز با وسایل مورد نیاز درسی (کتاب، کتابچه، قلم و...) داخل صنف میگردد.
۲۰. از هرگونه تعصبات قومی، نژادی، مذهبی، جنسیتی، سمتی و... جداً میپرهیزد.

ماده دهم

تختی محصلان، از مواردی که در بالا ذکر شد، مطابق قانون، مقررات و لوایح تحصیلات عالی مورد بازپرس قرار میگیرد.

منابع

۱. وزارت عدلیه (۱۳۹۴). قانون تحصیلات عالی افغانستان. جریده رسمی. شماره فوق العاده. شماره مسلسل ۱۱۹۵.
۲. لایحه فعالیت‌های اکادمیک اعضای کادر علمی مؤسسات تحصیلات عالی
۳. لایحه نظم و دسپلین
۴. معیارهای یازده گانه ارتقای کیفیت.
۵. سروی نظریات استادان، محصلان و کارمندان اداری مؤسسات تحصیلات عالی

پالیسی اخلاقی در پوهنتون، به منظور رشد این اصل مهم، در ده ماده و ۶۷ بند توسط مرکز ارتقای کیفیت پوهنتون، ترتیب گردیده ثبت پروتوکول شماره () مورخ ۳۰/۱۰/۱۳۹۷ شورای علمی پوهنتون گردید.